

Orgaan- en weefseldonatie

DCD III, donor na circulatiestilstand

Brochure voor nabestaanden

Voorwoord

Donatie van organen en weefsels is voor nabestaanden vaak een ingrijpende gebeurtenis. Naast een gesprek met de arts is er meestal behoefte aan meer informatie. Deze brochure probeert je een antwoord te bieden op vele vragen rond orgaandonatie. Wat is orgaan- en weefseldonatie, hoe moet het nu verder?

Van de arts en verpleegkundige van de afdeling Intensieve Zorg heb je allicht al heel wat informatie gekregen. Maar aarzel niet om hen te contacteren als je nog vragen hebt. Het kan ook zijn dat je uitleg gekregen hebt van de transplantatiecoördinator of de donorcoördinator ZNA. Hij/zij is verantwoordelijk voor de donatieprocedure. Achteraan in deze brochure vind je de nodige contactgegevens.

Deze brochure bevat heel wat praktische maar ook algemene informatie zoals de wettelijke regeling met betrekking tot orgaan- en weefseldonatie.

We begrijpen dat dit een zeer moeilijke en emotionele periode is. We handelen dan ook altijd met respect voor de visie en het standpunt van de nabestaanden.

Inleiding

In de eerste plaats zullen de artsen die je familielid behandelen er alles aan doen om zijn of haar leven te redden. Echter, soms is de schade zo groot dat de kans op herstel zeer klein of zelfs volledig uitgesloten is.

In bepaalde gevallen is na overlijden orgaandonatie mogelijk. In deze brochure willen we vooral het luik van orgaandonatie na het stoppen van de behandeling toelichten (de zogenaamde DCD, donation after circulatory death).

Wanneer kan dit type van orgaandonatie plaatsvinden?

Bij je naaste is een onomkeerbare catastrofale ziekte of letsel vastgesteld, waarbij er geen zinvol herstel te verwachten is en met de huidige medische kennis geen genezing meer mogelijk is. De toestand van je naaste is uitzichtloos en kan niet beter worden.

Na een multidisciplinaire consensus over deze situatie en de consensus tot het stoppen van de behandeling, zal deze beslissing met jou besproken worden.

Via het rijksregister gebeurt er steeds een controle van mogelijks verzet of uitdrukkelijke toestemming aangaande orgaandonatie. In een gesprek zal worden geïnformeerd naar de wens van je naaste hieromtrent. Indien je naaste geen bezwaar had of zijn wens tot orgaandonatie nooit eerder besproken werd komt je naaste na stopzetting van de behandeling in aanmerking voor orgaandonatie.

De comforttherapie wordt ten allen tijden verder gezet tot het overlijden. Op die manier kan hij/zij op een rustige en serene manier overlijden.

Na overlijden is het belangrijk dat de operatie zo snel mogelijk gestart wordt.

Waar gaat dit alles door?

Het overlijden zal plaatsvinden in de operatiekamer of op Intensieve Zorg. Dit zal steeds op voorhand met jou besproken worden. Enkele minuten na het overlijden zal de operatie reeds van start gaan. We beseffen dat dit heel kort is om afscheid te nemen, maar om de transplantatie een zo groot mogelijke kans op slagen te willen geven is dit noodzakelijk.

Wat zegt de Belgische wet?

De Belgische wet is gebaseerd op een “opting out” systeem. Dit is een veronderstelde instemming tot orgaandonatie. Dit wil zeggen dat iedere Belg, bij overlijden, automatisch donor wordt, tenzij hij/zij bij leven kenbaar heeft gemaakt dit niet te willen.

De beste manier om je mening kenbaar te maken is erover te praten met je familie, zo weet iedereen wat je wens is na overlijden. Het is ook mogelijk om je wens officieel te laten registreren in het rijksregister. Hierin vermeld je uitdrukkelijk donor te willen zijn na overlijden of juist helemaal niet. Dit kan via de bevolkingsdienst van je gemeente.

Bij elke donorprocedure zal het rijksregister gecontroleerd worden maar er zal ook nagevraagd worden wat de wens zou zijn van de overledene.

Wie bepaalt welke zieke(n) de organen krijgt (krijgen)?

Tijdens de donorprocedure wordt er zoveel mogelijk informatie verzameld over de conditie van de verschillende organen. Al deze gegevens worden doorgegeven aan Eurotransplant. Dit is een overkoepelende organisatie van alle transplantatiecentra van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk, Slovenië, Kroatië en Hongarije. Zij zorgen ervoor dat elk geschonken orgaan bij de meest geschikte persoon terecht komt. Zij beschikken over een databank met alle gegevens van iedereen die op een transplantatielijst staat en zorgen voor de beste ‘match’ tussen donor en ontvanger. Hiervoor worden alle gegevens van de donor vergeleken met die van de ontvanger. Het systeem is objectief, er wordt rekening gehouden met onder andere de verwachte uitkomst, de urgentie en de wachttijd van de ontvanger.

Organen en weefsels

Voor deze vorm van orgaandonatie komen longen, lever, nieren en alvleesklier (pancreas) in aanmerking. Ook weefsels zoals hoornvlies (cornea van het oog), gehoorbeentjes, bot- en pezen, slagaders en hartkleppen kunnen getransplanteerd worden.

Het is niet mogelijk om op voorhand aan te geven welke organen en weefsels er in aanmerking komen voor transplantatie. Dit hangt af van vele factoren zoals de voorgeschiedenis van de patiënt, bloedonderzoeken, de conditie van de organen bij uitname...

Hiervoor zal de arts of verpleegkundige vragen stellen over doorgemaakte ziekten, medicatie, rook- en drinkgewoonten. Indien nodig zal de huisarts gecontacteerd worden.

Al deze gegevens worden besproken met het universitair transplantatieteam. Soms kan het zijn dat er geen organen gebruikt worden omdat ze niet in aanmerking komen voor transplantatie.

Het verzamelen van al deze informatie en alles doorgeven aan Eurotransplant die een geschikte kandidaat zoekt, kan verschillende uren in beslag nemen. Meestal duurt dit vier tot acht uur.

De 'donor operatie'

Het wegnemen van de organen en weefsels gebeurt met de uiterste zorgvuldigheid en het grootste respect. Deze procedure gebeurt in de operatiekamer en vindt meestal 's nachts plaats. Omdat er soms verschillende organen en weefsels worden weggenomen kan deze operatie vele uren duren.

Wat gebeurt er met het lichaam na de operatie?

Na de operatie wordt het lichaam overgebracht naar het mortuarium van het ziekenhuis, waar je terecht kan om te groeten. Meestal gaat een procedure door tijdens de nacht en kan het groeten pas de dag nadien.

We willen je op voorhand waarschuwen voor de bleke gelaatskleur, dit komt door het bloedverlies tijdens de donoroperatie.

Het groeten kan ook gebeuren in een funerarium van een begrafenisondernemer naar keuze. Hiervoor dient je zelf contact op te nemen met een begrafenisondernemer. De crematie of begrafenis kan vervolgens op het gewone tijdstip plaatsvinden en dient niet te worden uitgesteld vanwege een donorprocedure.

Wat nadien?

Indien je wenst word je enige tijd na het overlijden uitgenodigd door de donorcoördinator voor een vervolgesprek. Tijdens dit gesprek is er ruimte voor vragen, belevingen en ervaringen. Hier kan er ook in beperkte mate informatie gegeven worden over het resultaat van de transplantaties. De ontvangers blijven steeds anoniem.

Als er nadien, naar aanleiding van de procedure nog vragen zijn, kan je steeds terecht bij de donorcoördinator.

03 217 75 03 verpleegkundig donorcoördinator ZNA

Eveneens kan je ook terecht bij NAVADO. Dit is een organisatie die is opgericht door en bestemd is voor de nabestaanden van donoren:

078 15 00 74 NAVADO vzw
Nabestaanden van donoren
www.navado.be

Tot slot

Uit vele reacties van nabestaanden is gebleken dat donatie een steun kan zijn bij de verwerking van het verlies van een dierbare.

De getransplanteerden kunnen hun dank niet persoonlijk overbrengen maar zij beseffen dat hun nieuwe kans er enkel is gekomen door het donor-zijn van een ander.

ZNA Middelheim

Lindendreef 1
2020 Antwerpen
03 280 31 11

ZNA Jan Palfijn

Lange Bremstraat 70
2170 Merksem
03 640 21 11

ZNA Stuivenberg

Lange Beeldekensstraat 267
2060 Antwerpen
03 217 71 11